

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/113/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8713204125
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8713204125.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa: W. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom G., E. XXX/X proti odporkyni: Ing. B. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom J., C. X, zastúpená Advokátskou kanceláriou Hudzík - Novosedlák, partners v. o. s., Poprad, Mnoheľova 15, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode manželstva, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 13. 01. 2014, č. k. 7C/83/2013-43 takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Náhradu trov odvolacieho konania odporkyni nepriznáva.

odôvodnenie:

Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvého stupňa“) napadnutým rozsudkom návrh zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie odôvodnil zistením, že manželstvo účastníkov konania bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 9C/89/2007 a rozsudok nadobudol právoplatnosť 26. 03. 2009. Odporkyňa v postavení navrhovateľky podala na tamojší súd návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a to podaním zo dňa 23. 12. 2009, ktoré bolo súdu doručené dňa 28. 12. 2009. Toto konanie sa viedlo pred Okresným súdom Poprad pod sp. zn. 7C/203/2009. Navrhovateľ v postavení odporcu podal v konaní 7C/203/2009 vzájomný návrh, ktorým sa domáhal vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželstva, a to dňa 06. 09. 2012. Navrhovateľka podaním zo dňa 29. 01. 2013 doručeným súdu 31. 01. 2013 návrh o vyporiadanie BSM vedený v konaní pod sp. zn. 7C/203/2009 vzala v celom rozsahu späť a žiadala konanie zastaviť. Okresný súd Poprad uznesením zo dňa 08. 02. 2013 konanie zastavil a náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Uznesením zo dňa 06. 02. 2013 súd vzájomný návrh doručený dňa 06. 09. 2012 vylúčil na samostatné konanie a veci bola pridelená sp. zn. 7C/83/2013. Ďalej súd prvého stupňa citoval ust. § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka a uzavrel, že vzájomný návrh navrhovateľa na vyporiadanie BSM bol podaný až po lehote troch rokov od zániku BSM. Keďže ust. § 149 ods. 3 Občianskeho zákonníka ustanovuje 3-ročnú lehotu, v ktorej účastníci môžu predmet BSM vyporiadať dohodou alebo v rovnakej lehote podať návrh na súd, a navrhovateľ podal vzájomný návrh o vyporiadanie BSM až po uplynutí zákonom stanovenej lehoty, súd prvého stupňa návrh zamietol.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ, a to najmä z dôvodov podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f), ako aj podľa ust. § 205 ods. 2 písm. b), c) a e) O. s. p., nakoľko má za to, že súd pri rozhodovaní pochybil a v dôsledku postupu

súdu navrhovateľovi bolo odňaté právo konať pred súdom. Uviedol, že v predchádzajúcom konaní odporkyňa vzala návrh na vyporiadanie BSM s prísl. v celom rozsahu späť a žiadala súd, aby konanie v tejto veci zastavil. Dňa 01. 02. 2013 sa na Okresnom súde Poprad uskutočnilo v kancelárii sudcu stretnutie, na ktorom sa zúčastnili účastníci konania, zároveň bola prítomná aj pani J. T.. Na tomto stretnutí navrhovateľ vyjadril svoj nesúhlas so zastavením konania o vyporiadanie BSM. Nesúhlas so zastavením konania v právnej veci 7C/203/2009 odôvodnil tým, že obaja účastníci sú v čase podania návrhu na vyporiadanie BSM (hociktorí z bývalých manželov) rovnako v postavení navrhovateľa aj odporcu, čo vyplýva z povahy veci, lebo sa rozhoduje o právach - nárokoch oboch účastníkov konania. Ako vyplýva z uznesenia Okresného súdu Poprad zo dňa 08. 02. 2013, č.k. 7C/203/2009-535 súd nesúhlas odporcu so späťvzatím návrhu na začatie konania nepovažoval za dôvodný a rozhodnutie o zastavení konania odôvodnil voľnou sudcovskou úvahou. Na základe tohto posúdenia nesúhlasu odporcu so späťvzatím návrhu, súd konanie zastavil a navyše uznesením zo dňa 06. 02. 2013, č. k. 7C/203/2009-533 vzájomný návrh podaný v rámci konania 7C/203/2009 vylúčil na samostatné konanie, a to z dôvodu, že podľa názoru súdu neboli splnené podmienky podľa § 97 ods. 2 O. s. p. na spojenie vecí. Súd o vylúčení vzájomného návrhu na samostatné konanie rozhodol uznesením, proti ktorému nebol prípustný opravný prostriedok. Je teda zrejmé, že v dôsledku postupu súdu vznikol právny stav, kedy na Okresnom súde Poprad existovali v rovnakej právnej veci paralelne dve konania, čo je v rozpore s princípom litispendencie explicitne vyjadrenej v ust. § 83 O. s. p.. Z postavenia účastníkov konania o vyporiadanie BSM je zrejmé, že podaním návrhu na vyporiadanie BSM Ing. E. dňa 28. 12. 2009 bola splnená 3-ročná zákonom určená lehota (konanie bolo začaté v lehote do 3 rokov od zániku BSM), a to aj zo strany odvolateľa. Vzájomným návrhovom odvolateľ neuplatňoval iný nárok, len návrh doplnil, pričom z ust. § 41 ods. 2 O. s. p. vyplýva, že súd je povinný každé podanie posudzovať podľa jeho obsahu, aj keď je nesprávne označené, tzn., že súd mal na vzájomný návrh prihliadať ako na doplnenie návrhu na začatie konania, ktoré bolo podané v rámci vedeného konania. Odvolateľom podaný vzájomný návrh v konaní 7C/203/2009 nebol žalobou samostatnou, len jej doplnením, resp. rozšírením. Ďalej poukázal na skutočnosť, že na plynutie 3-ročnej lehoty na podanie návrhu na vyporiadanie BSM súdom je potrebné analogicky a primerane použiť ustanovenia o spočívaní premlčacej doby. Preto, ak bol návrh podaný niektorým z účastníkov v lehote do 3 rokov od zániku manželstva, táto lehota spočíva, čoho dôsledkom je to, že v rámci „bežiaceho“ konania je možné návrh dopĺňať a meniť. Ak by to bolo opačne, odvolateľ je toho názoru, že v prípade časových prieťahov zavinených zo strany súdu alebo účastníkov (napr. z dôvodu znaleckého dokazovania, zdravotného stavu účastníka, ktorý by mu objektívne znemožňoval vo veci konať a pod.) by po uplynutí 3-ročnej lehoty nastala zákonom predpokladaná fikcia (§ 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka) v rozpore s dobrými mravmi, čo môže viesť k ukráteniu účastníka konania na jeho právach. Konaním súdu došlo k tomu, že súd odňal navrhovateľovi právo domáhať sa svojho nároku súdnou cestou, čo je v rozpore nielen s Ústavou SR, ale aj s Listinou základných práv a slobôd, ktorej je Slovenská republika signatárom. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

K odvolaniu navrhovateľa sa odporkyňa písomne nevyjadrila.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastník konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O. s. p.) postupom bez nariadenia ústneho odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny.

Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 7C/83/2013 je návrh o vyporiadanie BSM. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bol návrh navrhovateľa zamietnutý a žiadnemu z účastníkov nebola priznaná náhrada trov konania.

Ako je zrejmé z obsahu spisu, manželstvo účastníkov konania bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Poprad zo dňa 28. 01. 2009, č. k. 9C/89/2007 a rozsudok o rozvode manželstva nadobudol právoplatnosť dňom 26. 03. 2009. Dňom právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva zaniklo i bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (§ 148 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

V konaní bolo nepochybné preukázané, že po zániku BSM sa účastníci konania nedohodli na jeho vyporiadaní a v tomto smere bolo začaté konanie na návrh Ing. B. E. a návrh na súde bol podaný dňa 28. 12. 2009, t. j. v zákonom určenej lehote do 3 rokov od zániku BSM. Konanie sa viedlo pred Okresným súdom Poprad pod sp. zn. 7C/203/2009 a v uvedenom konaní bol dňa 06. 09. 2012 podaný W.T. vzájomný návrh o vyporiadanie BSM. Uznesením Okresného súdu Poprad zo dňa 08. 02. 2013, č. k. 7C/203/2009-538 bolo konanie o vyporiadanie BSM zastavené z dôvodu späťvzatia návrhu na začatie konania. Ako vyplýva z odôvodnenia uznesenia Okresného súdu Poprad zo dňa 08. 02. 2013, č. k. 7C/203/2009-538, súd prvého stupňa zistil, že „odporca vyjadril nesúhlas so späťvzatím návrhu s tvrdením, že vo veci podal protinávrh. Uviedol, že on žiada zrušiť len predbežné opatrenie, lebo toto navrhla navrhovateľka“. Za takého stavu súd nesúhlas odporcu so späťvzatím návrhu nepovažoval za dôvodný. Uznesením Okresného súdu Poprad zo dňa 06. 02. 2013, č. k. 7C/203/2009-533 súd vzájomný návrh o vyporiadanie BSM doručený súdu 06. 09. 2012 vylúčil na samostatné konanie. Uznesenia súdu prvého stupňa o vylúčení veci na samostatné konanie a o zastavení konania o vyporiadanie BSM boli navrhovateľovi doručené dňa 14. 02. 2013 (č. l. 540 spisu) a navrhovateľ proti uzneseniu o zastavení konania nepodal odvolanie, čím uznesenie o zastavení konania nadobudlo právoplatnosť dňa 02. 03. 2013.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu sp. zn. 7C/203/2009 a sp. zn. 7C/83/2013 dospel k záveru, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvého stupňa obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia a v podrobnostiach na ne odkazuje (§ 219 ods. 2 O. s. p.).

Podľa ust. § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka, ak do troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov nedošlo k jeho vyporiadaniu dohodou alebo ak bezpodielové spoluvlastníctvo manželov nebolo na návrh podaný do troch rokov od jeho zániku vyporiadané rozhodnutím súdu, platí, pokiaľ ide o hnutelné veci, že sa manželia vyporiadali podľa stavu, v akom každý z nich veci z bezpodielového spoluvlastníctva pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti výlučne ako vlastníci užíva. O ostatných hnutelných veciach a o nehnuteľných veciach platí, že sú v podielovom spoluvlastníctve a že podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké. To isté platí primerane o ostatných majetkových právach, ktoré sú pre manželov spoločné.

Z citovaného zákonného ustanovenia je zrejmý posledný spôsob vyporiadania BSM, ktorým je uplynutie doby. Trojročná lehota vyplývajúca z ust. § 149 Občianskeho zákonníka má hmotnoprávnu povahu. Ak v rámci tejto lehoty, ktorá začína plynúť zánikom bezpodielového spoluvlastníctva manželov nedôjde k jeho vyporiadaniu dohodou, alebo ak v nej nebol podaný návrh na jeho vyporiadanie rozhodnutím súdu, platí nevyvrátiteľná právna domnienka spočívajúca v tom, že hnutelné veci si manželia vyporiadali podľa stavu, v akom každý z nich tieto veci užíval pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti. O ostatných hnutelných veciach, ktoré výlučne neužíval žiadny zo spoluvlastníkov a o nehnuteľných veciach platí, že sú v podielovom spoluvlastníctve a že podiely spoluvlastníkov sú rovnaké. To isté platí primerane aj o ostatných spoločných majetkových právach (napr. o spoločných vkladoch, dlhoch alebo pohľadávkach).

Vykonané dokazovanie potvrdzuje, že po zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov (manželstvo účastníkov bolo právoplatne rozvedené dňa 26. 03. 2009 a týmto dňom zaniklo aj BSM) sa účastníci konania nedohodli na jeho vyporiadaní. Na súde bolo v zákonom určenej lehote do 3 rokov od zániku BSM začaté konanie o vyporiadanie BSM, ktoré sa viedlo pred Okresným súdom Poprad pod sp. zn. 7C/203/2009, ale uvedené konanie bolo zastavené z dôvodu späťvzatia návrhu Ing. B. E.. Je nepochybné, že v konaní 7C/203/2009 bol dňa 06. 09. 2012 podaný W. E. vzájomný návrh o vyporiadaní BSM. Súd prvého stupňa uznesením zo dňa 06. 02. 2013 vzájomný návrh doručený súdu 06. 09. 2012 vylúčil na samostatné konanie a rozsudkom vzájomný návrh navrhovateľa o vyporiadanie BSM zamietol z dôvodu, že bol podaný po uplynutí 3-ročnej prekluzívnej lehoty uvedenej v ust. § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka.

Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že ust. § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka ustanovuje lehotu prekluzívnu, ktorá má povahu hmotnoprávnu. Z dôvodov právnej istoty

zákon ustanovuje 3-ročnú lehotu, v ktorej účastníci môžu predmet BSM vyporiadať dohodou alebo podať návrh na súd. Po márnom uplynutí tejto lehoty nastáva nevyvrátiteľná právna domnienka uvedená v ust. § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka.

Účastník konania teda musí v 3-ročnej prekluzívnej (nie premlčacej ako sa mylne domnieva odvolateľ) lehote od zániku BSM podať žalobu (vzájomný návrh) na súd, ak majú nastať právne účinky ust. § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka sledované bez ohľadu na to, aké súdne konanie začalo a kedy sa skončilo. V posudzovanej veci bolo možné podať návrh (resp. vzájomný návrh) na súd o vyporiadanie BSM najneskôr do 26. 03. 2012. Keďže o návrhu Ing. B. E. a W. E. bolo právoplatne rozhodnuté uznesením z 08. 02. 2013, č. k. 7C/203/2009-538 a navrhovateľ vzájomný návrh, ktorý bol vylúčený na samostatné konanie podal až 06. 09. 2012, t. j. po uplynutí hmotnoprávnej lehoty, správne postupoval súd prvého stupňa, ak návrh (vzájomný návrh) zamietol.

Na odvolacie námietky odvolateľa súd v posudzovanej veci nemohol prihliadať, tieto mohli byť významné, ak by navrhovateľ bol podal odvolanie proti uzneseniu Okresného súdu Poprad zo dňa 08. 02. 2013, č. k. 7C/203/2009-538, ktorým bolo konanie o vyporiadanie BSM zastavené.

V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje, že vôľa navrhovateľa dosiahnuť zastavenie konania, resp. čiastočné obmedzenie jeho predmetu prostredníctvom inštitútu späťvzatia návrhu na začatie konania je limitovaná dvoma skutočnosťami, a to nesúhlasom druhej procesnej strany so zastavením konania a existenciou vážnych dôvodov, pre ktoré konanie zastaviť nemožno (§ 96 ods. 2, 3 O. s. p.). Navyše konanie o vyporiadanie BSM je konaním, v ktorom majú účastníci na oboch stranách spolu tak postavenie navrhovateľa, ako aj postavenie odporcu (indicium duplex). Táto skutočnosť sa prejavuje najmä tým, že podaním návrhu je uplatnené i právo odporcu na vyporiadanie BSM súdom a taktiež jeho právo na súdnu ochranu v tejto veci. Preto v prípade podaného návrhu na vyporiadanie BSM treba navrhovateľom v zmysle ust. § 96 O. s. p. rozumieť ako navrhovateľa, tak aj odporcu. Z tohto dôvodu je potrebné k účinnosti späťvzatia návrhu na začatie konania, a to i v prípade, že k späťvzatiu došlo prv než začalo konanie súhlas odporcu. Inak povedané, späťvzatie návrhu navrhovateľkou v konaní 7C/203/2009 bez súhlasu odporcu nemohlo viesť k zastaveniu konania. Pretože konanie vedené pred Okresným súdom Poprad pod sp. zn. 7C/203/2009 je právoplatne zastavené, je potrebné konštatovať, že navrhovateľ podal návrh (vzájomný návrh) na súd až po uplynutí hmotnoprávnej prekluzívnej lehoty (06. 09. 2012), a preto správne postupoval súd prvého stupňa ak jeho návrh zamietol.

S prihliadnutím na vyššie uvedené považoval odvolací súd právne závery súdu prvého stupňa o uplynutí prekluzívnej lehoty za správne, pričom v podrobnostiach poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p. a v odvolacom konaní úspešnej odporkyni náhradu trov konania nepriznal, pretože táto na jej priznanie nepodalala návrh.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.